

Sveriges Författarförbund - Sveriges Dramatikerförbund - Svenska Journalistförbundet - Sveriges Läromedelsförfattares Förbund - Konstnärernas Riksorganisation - Föreningen Svenska Tecknare - Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industriformgivare - Svenska Fotografers Förbund - Föreningen Svenska Tonsättare - SKAP - Sveriges kompositörer och textförfattare - Federationen Svenska Musiker - Teaterförbundet/för scen och film - Svenska Regissörsföreningen - Oberoende Filmars Förbund - Unionen - klubbarna vid Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion

KLYS

Konstnärliga
och Litterära
Yrkes
utövares
Samarbets
nämnd

Stockholm den 16 september 2015

Region Gävleborg
Kultur- och kompetensnämnden
Kulturplan
801 88 Gävle

KLYS synpunkter på remissversionen av den regionala kulturplanen för Region Gävleborg 2016-2018

KLYS har tagit del av Region Gävleborgs förslag till kulturplan för 2016-2018 och vill för de yrkesverksamma kulturskaparnas räkning härmed lämna följande synpunkter.

1 Inledning

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – företräder via sina 15 medlemsorganisationer ca 30 000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige. Dessa arbetar som bl a författare, dramatiker, journalister, bildkonstnärer, musiker, kompositörer, tonsättare, regissörer, skådespelare, filmare och dansare. Organisationerna samarbetar under KLYS paraply i frågor som rör t ex kulturpolitik, upphovsrätt, arbetsmarknad, trygghetssystem och yttrandefrihet.

KLYS utgör en samlad röst för Sveriges kulturskapare i den nationella kulturpolitiken. Samverkansmodellens inträde i den svenska kulturpolitiken har, förutom ett nytt sätt att fördela statliga bidrag till regional kulturverksamhet, inneburit en etablering av en ny kulturpolitisk karta där samverkan och dialog på alla plan är satt i fokus: mellan stat, region och kommun och där också det professionella kulturlivet och civilsamhället ska delta i dialogen.

Enligt förordningen ska de regionala kulturplanerna tas fram ”efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället”. Att använda sig av professionella kulturskapare som experter på sitt konstområde är ett utmärkt sätt att ta tillvara de professionella kulturskaparnas regionala erfarenheter, att utveckla diskussionen om kulturskaparnas villkor och att formulera en regional konstnärspolitik.

Formen för samråd väljer regionen själv. KLYS verkar för att dialoger sker i formaliserad form, d v s att det finns en kontinuitet och långsiktiga strategier för att involvera professionella kulturskapare i dialog runt kulturplanens framtagande, genomförande och uppföljning. KLYS verkar också för att mindre samråd, där yrkesverksamma kulturskapare bidrar som experter, arvoderas. Vi har för ändamålet tagit fram särskilda arvodesrekommendationer från KLYS. Se bilaga.

Bland KLYS viktigaste frågor, som även gäller arbetet med regionala kulturplaner och samverkansmodellen, är att principen om armlängds avstånd används och värnas. Denna princip har skapats för att konsten ska kunna stå fri från politiska viljor, och är av yttersta vikt för att konstnärlig frihet ska kunna upprätthållas och att demokratiska samtal ska kunna ske i samhället. Enligt principen ska konstnärliga och kvalitativa bedömningar inte göras av den politiska sfären utan av sakkunniga ämnesexperter, yrkesverksamma kulturskapare och konstnärliga ledare, t.ex. i särskilda referensgrupper och bedömningskommittéer. KLYS bevakar också hur konstnärlig kvalitet och förnyelse får utrymme, hur mångfalden inom kulturen främjas samt balansen mellan kultur- och aspektpolitik av olika slag.

Här nedan följer en sammanfattning av KLYS mest centrala bevakningsområden, när det gäller regionala kulturplaner och regional kultur- och konstnärspolitik:

Grundläggande värden

- Hur bevakar kulturplanen kulturens egenvärde och balansen mot aspektpolitik?
- Bidrar den här satsningen till konstnärlig kvalitet och förnyelse?
- Hur arbetar regionen med principen om armlängds avstånd?
- Hur arbetar regionen med att främja mångfald inom kulturen?

Kulturskapares villkor

- Vilka förutsättningar behövs för att professionella kulturskapare inom alla konstområden ska kunna verka i regionen? Hur formuleras regional konstnärspolitik i regionen?
- Vilka målsättningar formulerar regionen utifrån betydelsen av rimliga avtal och ersättningar till kulturskapare för deras arbete?
- Hur kan regionalt verksamma kulturskapare stödjas med kompetensutveckling och vidareutbildning. Hur kan man stödja de redan yrkesverksamma som vill vara kvar i regionen?
- Hur diskuterar och synliggör regionen skillnaden i villkor mellan yrkesutövande och ideella utövare?
- Vilka stödfunktioner finns för professionella kulturskapares företagande i regionen?
- På vilka sätt kan regionen och dess kommuner integrera kulturskapare som självklar samarbetspart?

Kulturell infrastruktur

- Hur ser utbudet ut av lokaler för mötesplatser och arbetsplatser i regionen? D.v.s. replokaler/verkstäder/träningslokaler/inspelningsstudios. Vad kan byggas ut, förstärkas lokalt och eller regionalt?
- Vilken strategi formulerar regionen i sin kulturplan angående samspelet mellan institutioner och det fria kulturlivet?
- Vad har regionen för utvecklingsmål för regionöverskridande verksamhet?
- Hur planerar regionen att arbeta med och utveckla nationella och internationella samarbeten?

2 Generella utgångspunkter och kulturplanens disposition

Den 1 januari 2015 slogs Landstinget Gävleborg och Regionförbundet samman till en region med ett nytt direktvalt regionfullmäktige. Kulturen blev ett av övriga regionala samhällsområden som hanteras av regionfullmäktige. Detta är Gävleborgs andra kulturplan som skrivs inom ramen för kultursamverkansmodellen, men alltså den första som Region Gävleborg. Kulturplanen är en del i den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för 2013-2020 och gäller för tre år, från januari 2016 till och med december 2018.

Gävleborg är med ca 281 000 invånare ett befolkningsmässigt mellanstort län med tio kommuner. Det är landets sjunde största län till ytan med en stor andel glesbygd och stora avstånd vilket innebär utmaningar för den kulturella infrastrukturen. Sysselsättningen har traditionellt dominerats av basindustrier. I den största tätorten Gävle är alla utom en regional kulturinstitution samlade.

Region Gävleborgs kulturplaneremiss ger på det stora hela ett blandat intryck. Det är ett bitvis ambitiöst formulerat dokument men med en spretig disposition som inte är helt lätt för läsaren att få ett helhetsgrepp om. Man frångår gängse norm för kulturplaners innehållsförteckning. KLYS vill särskilt anmärka på att konstområdena behandlas olika i planen i det att de disponeras helt olika i åtskilda avsnitt med både inkonsekvent rubriksättning och disposition. Scenkonsten är satt som en huvudrubrik jämte avsnittet "Kulturutveckling" som har övriga konstarter som underrubriker. Vi förespråkar att redogörelserna för alla konstarterna bör jämföras i en regional kulturplan. Vi vill också påtala att litteraturen nu ingår formellt som ett eget konstområde enligt Kulturrådets riktlinjer för kulturplaner. Bibliotek och litteratur ska alltså avhandlas i skilda avsnitt. Detta hoppas vi korrigeras i den färdiga kulturplanen.

Vi vill särskilt påtala det anmärkningsvärda i att det i planremissen helt saknas skrivningar om principen om armlängds avstånd. KLYS skulle gärna se att man i kulturplanen presenterar en konkret policy för hur regionförvaltningen arbetar med principen under kommande planperiod när det gäller hur såväl politiken som förvaltningsprocesser på tjänstemannanivå förhåller sig till det professionella kulturlivet inom både region och kommuner i Gävleborg.

3 Begrepp och definitioner

Vi saknar formuleringar i kulturplanen som definierar begreppet "konstens egenvärde" och hur regionen förhåller sig till detta. Likaså efterlyser vi redogörelser för en regional konst- och konstnärspolitik.

KLYS förespråkar att regionerna i sina kulturplaner skiljer på begreppen "kulturutövare" och "kulturskapare" och generellt använder begreppet "professionell kulturskapare", alternativt "yrkesverksam kulturskapare" eller "konstnärligt yrkesverksam" när man talar om konstnärligt skapande yrkesutövare. Det är för tydlighetens skull viktigt att i en kulturplan genomgående sätta ordet professionell framför kulturskapare, och inte slentrianmässigt som t.ex. på sidan 40 i planremissen tala om enbart "kulturskapare". KLYS betonar detta för att vi

ofta ser i regionala kulturplaner att man underlåter att tydligt skilja på amatörmässig eller ideell kulturverksamhet och professionellt kulturskapande.

Bortsett från ovanstående exempel välkomnar vi att man i Gävleborgs planremiss överlag använder begreppet "professionella kulturskapare". Dock blandas detta begrepp ihop med "kulturutövare" i avsnittet om kulturella och kreativa näringar (sid 14). För tydlighetens skull behövs här en korrigerig.

Vidare önskar vi ett förtydligande överst på sidan 15 av skrivningen "För kulturlivet i Gävleborg och för det fria kulturlivets möjligheter att utvecklas är det ...". Här blir definitionen av ordet kulturlivet tvetydig och det är oklart vad eller vem begreppet exakt syftar på i sammanhanget. (Se även nedan i avsnitt 8.1 på sidan 29.)

I musikavsnittet på sidan 38 används begreppet "fria grupper". Detta är inte optimalt och det blir i avsnittet i sin helhet lite oklart kring vad som menas och vilka som är professionella kulturskapare respektive amatörer.

Vi saknar i planen en genomgång och definition av begreppet kulturell mångfald och hur regionen tänkt arbeta för att stärka den kulturella mångfalden i regionen under planperioden. Detta begrepp syftar inte enbart på etnisk mångfald i kulturlivet, utan även på att få med alla konstområden och ge dem likvärdigt utrymme i kulturlivet.

KLYS sätter stort värde på att man i kulturplanen har med ett avsnitt om konstnärlig kvalitet under rubriken "Kvalitetsperspektiv" (sid 17). Emellertid kan avsnittet tolkas som att det finns en given motsättning mellan en professionell/teknisk kvalitetsdefinition och en kontextuell sådan. Begreppet kvalitet är komplext, men att skapa en polarisering mellan definitionerna gör risken stor att man tappar den koppling som ändå måste finns mellan synsätten.

I avsnittet "Konst" (sid 37-38) använder man orden "konst" och "konstnär" när man talar specifikt om bild- och formkonst eller gruppen bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare. Men, liksom Konstnärsnämnden, förordar KLYS att konst och konstnär används som övergripande beteckning för konstnärligt arbete och konstnärligt yrkesverksamma inom alla konstområden och inte enbart i den specifika betydelsen bildkonst/bildkonstnär. Vi hoppas att man i den färdiga kulturplanen korrigerat begreppsanvändningen här.

4 Samråd med professionella kulturskapare

Det är positivt att Region Gävleborg i kulturplanen har ett avsnitt som heter "Former för samverkan" där man översiktligt redogör för alla olika sorters samråd som ligger till grund för planen. I KLYS ögon borde dialogen med de professionella kulturskaparna prioriteras högre vad som hittills gjorts i planprocessen. Självklart är det bra med såväl ett kulturting som ett större årligt kulturskaparforum samt särskilda verksamhetsfora i de regionala kulturverksamheterna. Men KLYS förespråkar att regionerna inrättar ett konstområdesövergripande kulturskaparsamråd med representanter för varje konstart, både från det fria professionella kulturlivet och de regionala institutionerna. Det bör budgeteras

för att deltagarna arvoderas för sina möten och att man träffas 2-3 gånger per år. Det finns ett mervärde just i konstområdesövergripande erfarenhetsutbyten, och att företrädare för både kulturförvaltningen, kulturinstitutionerna och de fria professionella kulturskaparna möts.

Vi ser gärna att regionen i den färdiga kulturplanen, eller som bilaga till den, presenterar en lista över hela samrådsprocessen med alla dialogmöten överskådligt med datum, plats och tema.

5 Kulturpolitiska utgångspunkter

Rubriken för Region Gävleborgs kommande kulturplan för 2016-2018 är "Ett kulturliv som ger livskraft och skapar sammanhang". I inledningen understryker man att ambitionen med planen är att beskriva hur de regionala kulturverksamheterna bidrar till att ge denna regionala livskraft. Detta är självfallet något KLYS sympatiserar med, men vi ställer oss frågande till att regionens kulturpolitiska mål i stora drag ger uttryck för en instrumentell syn på kulturen som något som ska användas som verktyg för olika samhällsförbättringar.

Naturligtvis skriver vi under på att kulturen ska göra samhällsutvecklingen och medborgarna gott. Det finns emellertid ett problem i att definiera kulturens och kulturverksamheternas "uppgift". I kulturplaneremissen hävdas att kulturverksamhetens uppgift är att "angå och vara angelägna för sin tids människor" i regionen. Det är inte heller fel att hävda detta, men i sammanhanget är det på sin plats att balansera upp ett sådant instrumentellt och aspektpolitiskt perspektiv med ett konstnärligt dito och här lyfta fram konstens och det konstnärliga skapandets egenvärde.

Överlag saknar vi skrivningar i planremissen som definierar hur regionen ser på konstens egenvärde och definitioner av de konstnärligt verksamma i regionens kulturliv på olika nivåer. Det vore önskvärt att man förtydligar skillnaderna i regionalkulturpolitiska förutsättningar för olika insatser riktade mot professionella kulturskapare, ideella aktörer och amatörverksamheter. Vidare önskar KLYS att man i planen understryker skillnaderna i förutsättningar för institutionsknutna och fria professionella kulturskapare och hur kulturpolitiken ska förhålla sig i praktiken till det fria professionella kulturlivet i förhållande till det man på sidan 29 kallar för det lokala kulturlivet, dvs. amatörer och ideella krafter.

Som tidigare nämndes finner KLYS det mycket anmärkningsvärt att det i planremissen helt saknas skrivningar om principen om armlängds avstånd. KLYS skulle som sagt gärna se att man i kulturplanen presenterar en konkret policy för hur regionförvaltningen arbetar med armlängds avståndsprincipen under kommande planperiod när det gäller kulturlivets relation till såväl politiken som till förvaltningsprocesser på tjänstemannanivå inom både region och kommuner. Vi förespråkar också rent generellt att regioner inför viktiga beslut som gäller och påverkar kulturskapare samråder på lämpligt vis med referensgrupper med professionella kulturskapare eller andra i regionen som har relevant kulturkompetens.

6 Regionala utvecklingsområden och prioriterade perspektiv

KLYS välkomnar att Region Gävleborg i kulturplanen lyfter fram sju (7) stycken särskilda regionala utvecklingsområden som under kommande planperiod ska vara utgångspunkt för olika regionala uppdrag och verksamhets- och utvecklingsbidrag. Vidare redogör man för fem (5) så kallade prioriterade perspektiv som omfattar all regional kulturverksamhet och som ska följas upp årligen under planperioden.

Under varje utvecklingsområde listas det man kallar för "identifierade utvecklingsbehov". Det är varierande konkretion i de föreslagna åtgärderna. Mycket är alltför visionärt och övergripande, som t.ex. området läsfrämjande där man som behov ser "kompetenshöjande insatser". Men somligt är mer konkret som t.ex. utvecklingsområdet "Att överbrygga geografiska avstånd", där regionen har ett uttalat mål att tillgängliggöra länets kulturliv bättre med kollektivtrafikens hjälp – något KLYS sätter stort värde på.

När det gäller utvecklingsområdet "Digitaliseringens möjligheter och utmaningar" (sid 11) ställer sig KLYS frågande till formuleringen "Men utvecklingen leder också till utmaningar exempelvis vad gäller upphovsrätt, och ersättningar till upphovsmän." Vad består utmaningarna i? Ska det tolkas som en fråga om att lösa finansieringen, eller finns en förtäckt kritik som innebär att det nuvarande upphovsrättsliga regelverket ses som ett hinder?

Vi finner det för övrigt positivt att området crossmedia specifikt lyfts fram i planen (sid 36), vilket visar på att regionen strävar efter en ökad kompetens på det digitala området generellt.

Vidare vill vi lyfta fram att man i andra stycket i avsnittet om utvecklingsområdet "Att överbrygga geografiska avstånd" (sid 12) pekar på behovet av utökad kompetens kring digitaliseringen, vilket väcker tanken på att se över behoven av ett nationellt kompetenscentrum för dessa frågor.

KLYS välkomnar att kulturella och kreativa näringar hör till ett av utvecklingsområdena och att man uttalat vill förbättra samverkan mellan den regionala kulturpolitiken och näringslivspolitikerna, och inkludera området i regionens Innovations- och näringslivsprogram 2014-2020. Särskilt positivt är att man bland utvecklingsbehoven här lyfter fram de professionella kulturskaparna och vikten av mötesplatser för dem och övriga relevanta aktörer i regionen. Vi ser också fram emot att ta del av mer detaljerad information kring ambitionen att "vidareutveckla arbetet med olika alternativa stödformer för kultur".

7 Kulturskapares villkor och regional konstnärspolitik

Som ovan påtalats saknar vi i kulturplaneremissen på det stora hela skrivningar som redogör för begreppet konstnärspolitik. Det finns ambitioner i vissa delar men saknas i praktiken utförliga formuleringar om villkoren för att bo och verka i Gävleborg som professionell kulturskapare. På ett ställe (sid 24) nämns konkret att de regionala kulturverksamheterna

inom bild- och formområdet ska följa MU-avtalet. Det är bra. Men vi efterlyser motsvarande konkreta skrivningar om förutsättningarna för yrkesverksamma kulturskapare inom andra konstområden, t.ex. att följa avtalsrekommendationer för regionala författarframträdanden.

8 Synpunkter gällande de specifika konstområdena

8.1 Scenkonst

Generellt är det viktigt att på scenkonstområdet uppmärksamma att när de offentliga anslagen inte förmår hålla jämna steg med pris- och löneökningar hotas möjligheterna att behålla den höga kvaliteten och omfattningen på verksamheterna, samtidigt som utrymmet för förnyelse och utveckling krymper.

Ett centralt område för scenkonsten som bör ges ökad uppmärksamhet är arbetet med kompetensutveckling. Detta är idag begränsat såväl inom institutioner som inom det fria kulturlivet. I avsnittet om Gävleborgs regionala scenkonst pekar man i denna kulturplan på vikten av samspelet mellan regionala scenkonstaktörer och det man kallar för "det lokala kulturlivet". KLYS saknar formuleringar som handlar om regionala förutsättningar för det professionella konstnärliga skapandet och konkreta, specifika förslag till insatser för kompetensutvecklingen inom scenkonsten i länet, i synnerhet för frilansare.

Vi ställer oss mycket frågande till skrivningarna "en trend inom scenkonstområdet är en ökad professionalisering hos både utförare och publik" samt att saker och ting inom scenkonstområdet i Gävleborg "förväntas fungera allt mer professionellt". Vad vill regionens kulturförvaltning säga här? Att det inte varit tillräckligt professionell verksamhet hittills? Vi vill betona att det inte ska vara amatörkulturens insatser och ideella krafter som en regional kulturpolitik för scenkonsten ska förlita sig på de kommande tre åren. Här hoppas vi att den färdiga kulturplanen kommer att innehålla tydligare formuleringar och konkretiseringar av regionala målsättningar för arbetet med regionens professionella scenkonst och hur de professionella kulturskaparna förhåller sig till civilsamhällets ideella krafter och amatörverksamheter specifikt inom den regionala scenkonsten i Gävleborg.

8.2 Musik

Gävle Symfoniorkester (sid 31)

Här vore det på sin plats att uppmärksamma det unika samarbete orkestern genomför tillsammans med Ålands landskapsregering. Detta innefattar konserter på Åland och samarbete med Ålands Musikinstitut. Detta är regionalisering över nationsgränserna.

För ordningens skull: Gävleorkestern är den enda norr om Dalälven som på heltid arbetar med symfonisk musik. Orkestern vid Norrlandsoperan i Umeå arbetar även den kontinuerligt med symfoniska produktioner som en del i uppdraget.

8.3 Litteratur

KLYS vill i samråd med Författarförbundets regionombud i Gävleborg först och främst anmärka på att Region Gävleborg helt tycks ha glömt bort att litteraturen är ett konstområde bland övriga. Det saknas i denna remissversion av kulturplanen ett avsnitt som beskriver hur regionen under kommande planperiod ska utveckla litteraturområdet och hur arbetsvillkor och avtal i regionen ser ut för författare, poeter och översättare.

Vi kan konstatera att av dokumentets 11 744 ord så handlar 504 (4,3%) om litteraturen, och då huvudsakligen om bibliotekens verksamhet.

En av de största utmaningarna i dagens samhälle är att öka läsintresse, läsförståelse och stavningskunskap hos både unga och vuxna. Läsförståelsen hos svenska skolbarn och studenter är bland de sämsta i Europa. En förskräckande andel av både grund- och gymnasieelever har aldrig eller sällan läst en bok (källa: <http://www.europaportalen.se/2012/09/laskunnighet-upp-i-eu-ner-i-sverige>).

I en regional kulturplan för tre år framåt ser vi gärna att man kunnat presentera någon form av planering för att utvidga samarbetet mellan skolor och kommuner för att möta detta presumtiva hot mot demokratin. Exempel: att länets alla kommuner tilldelas öronmärkta medel för läs- och skrivstimulerande åtgärder: schemalagda workshops, författarbesök, temadagar etc.

8.4 Bild och form

73 procent av bild- och formkonstnärerna i Region Gävleborg har en månadsinkomst på 13 300 eller mindre, vilket kan jämföras med den genomsnittliga månadsinkomsten i regionen som enligt SCB var 20 835 kronor (år 2012). Majoriteten av bildkonstnärerna i Gävleborg har svårt att försörja sig på sin konstnärliga verksamhet. Cirka 45 procent av konstnärerna uppger att de tvingats tacka nej till att medverka i en utställning för att ersättningen och villkoren varit så dåliga att de inte har haft råd att medverka, och 64 procent har vid något tillfälle inte fått utställningsersättning vid utställningar.¹ Regionen lägger endast 2,6 procent av kulturbudgeten på bild- och formkonsten, enligt statistik från Myndigheten för Kulturanalys (2013). KRO/KIF:s nya granskning MU-barometern (<http://www.kro.se/mu-barometer>) visar att de svarande utställningsarrangörerna i Gävleborg ersätter bildkonstnärerna med i genomsnitt 4000 kr för ett arbete som det ofta ligger veckor och månader bakom. KLYS anser att dessa siffror är värda att ta på största allvar.

Det är positivt att regionen har ambitionen att tillämpa såväl MU-avtal som enprocentsregeln (s. 20 och s. 24). Betydelsen av dessa två reformer skulle dock med fördel kunna diskuteras mer ingående i kulturplanen. Vidare skulle KLYS gärna se att man utredde möjligheten till att upprätta ett konstnärligt resurscentrum.

---

¹ Se KRO/KIF:s rapport "Utsikt från ateljéerna: Länsvisa undersökningar" (2014).

KLYS föreslår att Gävleborg i sin kulturplan skriver in att:

- En handlingsplan för bild- och formkonsten ska utarbetas i dialog med bild- och formkonstlivet och de yrkesverksamma bildkonstnärerna, och att bild- och formkonsten budgetmässigt ska bli ett prioriterat område under verksamhetsperioden.
- Målet är att MU-avtalet ska tillämpas av samtliga utställningsarrangörer inom regionens gränser; en regional MU-avtalspott ska införas, till vilken arrangörer kan söka medfinansiering för att konstnärerna ska få MU-avtalsenliga ersättningar inklusive ersättning för sin arbetstid; krav ska ställas på utställningsarrangörer som erhåller offentligt stöd för utställningar att MU-avtalsmallen ska användas och konstnärers arbetstid budgeteras; MU-avtalets implementering i regionen ska redovisas årligen.
- Metoder/riktlinjer för hur arbetet med enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning ska gå till tas fram, vilket även ska säkra att bildkonstnärerna anlitas redan vid planeringsstadiet av den offentliga miljön så att den konstnärliga kompetensen utnyttjas effektivt och den offentliga miljön bli bättre; kompetens och resurser ska satsas för att regionen ska kunna vara ett stöd till Gävleborgs kommuner i att utveckla riktlinjer och metoder för implementeringen av enprocentsregeln och inköp/upphandling av konstnärlig gestaltning; Gävleborg årligen redovisar investeringar i infrastruktur och andelen som gått till offentlig gestaltning samt synliggör de offentliga verken.
- Löpande fortbildningar om MU-avtalet och enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning ska erbjudas regionens och Gävleborgs kommuners kulturpolitiker, tjänstemän, konstnärer och andra intressenter.
- Man under treårsperioden ska utveckla sin syn på konsthantverket och regionens konkreta ambitioner på området.
- Bild- och formkonstnärer ska anlitas i olika sammanhang, exempelvis inom utbildningsväsendet, i arbetet med stadsplaner och i olika utvecklingsprocesser. Se konstnärer i gemen som en resurs och sikta på att skapa fler arbetstillfällen för fria professionella kulturskapare. Skäliga ersättningar ska alltid betalas till professionella bild- och formkonstnärer i alla arrangemang initierade av regionen.
- Region Gävleborg skriver in i sin kulturplan att man under 2016 ska göra en förstudie för ett resurscentrum med uppdrag att göra särskilda insatser för att stötta bild- och formkonstscenen, bild- och formkonstnärerna, stimulera efterfrågan på konst och bidra till nya arbetstillfällen för konstnärer. Resurscentret kan utvecklas till en fysisk mötesplats som strategiskt samlar, samordnar och fortbildar det regionala konstlivet i stort, myndigheter och näringsliv.

9 Sammanfattande synpunkter

KLYS finner att denna kulturplaneremiss trots ett ambitiöst anslag och en pedagogisk genomgång av samverkansmodellen och de olika kulturpolitiska nivåerna är ett relativt sparsmakat dokument jämfört med många andra regionala kulturplaner. Vi efterlyser i planen resonemang kring konstnärspolitiska aspekter på den regionala kulturpolitiken samt en mer utförlig redogörelse för specifika regionala förutsättningar för de professionella kulturskaparna inom respektive konstområde. Det är också önskvärt med skrivningar om hur man definierar och ska förhålla sig till konstens egenvärde i den regionala kulturpolitiken under kommande planperiod.

Kulturplanen innehåller många svepande formuleringar utan konkreta förslag på hur stöd och projekt ska initieras och fördelas. Regionen påtalar vikten av att interagera med de professionella kulturskaparna, men missar att redovisa handfasta exempel, vilket är av största intresse för alla kulturskapare.

Vi finner det anmärkningsvärt att det i planremissen helt saknas skrivningar om principen om armlängds avstånd. KLYS skulle gärna se att man i kulturplanen presenterar en konkret policy för hur regionförvaltningen arbetar med principen under kommande planperiod när det gäller hur såväl politiken som förvaltningsprocesser på tjänstemannanivå förhåller sig till beslut som rör det professionella kulturlivet inom både region och kommuner.

KLYS vill slutligen tacka Region Gävleborg för att vi getts tillfälle att ta del av remissutgåvan av den kommande kulturplanen och inkomma med vårt yttrande. Vi ser fram emot en fortsatt dialog med regionen i kultur- och konstnärspolitiska frågor, och följer med stort intresse hur regionen under kommande planperiod utvecklar sitt samrådsarbete både med de yrkesverksamma kulturskaparna och övriga kulturaktörer och samhällsnivåer i regionen.

För KLYS

Carl Liungman
Regionalpolitisk sekreterare

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd

**Alströmergatan 12, 7 tr
112 47 Stockholm**

Telefon Carl: 070-262 19 38

www.klys.se